

Luke- og sjakthus

Bekkeinntak, luke- og sjakthus er ofte enkeltstående installasjoner. Disse ligger gjerne lokalisert i relativt urørte naturområder. Dette setter store krav til prosjektering, bygging, drift og vedlikehold.

2 / 2015

G O D P R A K S I S

Inntak Langdalselva i Kvænangen. Foto: Kjetil Greiner Solberg.

Det er viktig å legge vekt på utforming, farge og materialvalg. Erfaringsvis vil en mørk farge bidra til å dempe synsinntrykket av konstruksjonen i landskapet. Nye betongkonstruksjoner farges best ved å tilsette fargestoff i betongen. Etter den første perioden med bleking og forvitring i overflaten, vil betongen få en stabil farge uten vedlikeholdsbehov.

Krav i detaljplan

Det skal utarbeides målsatte (1:100) plan- og snittegninger for alle bygninger (driftsbygg, lagerbygg, hus over luftesjakt osv). Illustrasjonene skal vise vesentlige elementer og materialbruk samt fargevalg.

Det vil oftest være påkrevd å supplere med evt. 3D-tegninger, perspektivskisser eller fotomontasjer som viser situasjonen før og etter. Overgang til tilgrensende terreng skal vises med koter, illustrasjonstegninger eller fotomontasjer.

Tilpasning til omgivelsene

Lukehus er i ofte bygd i tilknytning til andre installasjoner som dammer og veger. Det viktig at form, material- og fargevalg vurderes med tanke på anleggets arkitektoniske helhet. Landskapsmessig og driftsmessig kan plassering av lukehuset, som en integrert del av dammen f. eks. i en

lukepilar være en god løsning. Der lukehuset er en mer frittstående komponent, bør det søkes løsninger som gjør lukehuset minst mulig synlig i terrenget. Dette gjelder så vel fargevalg som arkitektoniske løsninger.

Vedlikehold av anlegg som ligger uveisomt til medfører spesielle utfordringer. Form og materialvalg kan det ofte være vanskelig å gjøre noe med i ettertid. Dersom installasjonen fremstår som skjemmende, bør det gjøres en nøye vurdering av de muligheter som finnes for forbedring. Dette gjelder bl.a. fargevalg og materialvalg i forbindelse med vedlikehold. For eksempel kan panel på betongflater bidra til at konstruksjonen får en annen virkning i landskapet. Tilfylling av masser slik at konstruksjonen dempes i forhold til omgivelsene er også en mulighet. Dette kan kombineres med tørrmur av stein som forblending. Dersom dette ikke er mulig, kan lyse betongkonstruksjoner dempes med en mørkfarget maling. Over tid vil imidlertid malingen ofte flasse av og skape et jevnlig vedlikeholdsbehov.

Lukehus på høyfjellet er utsatt for et hardt klima og bygges gjerne av vedlikeholdsfrie materialer. Fargevalget er viktig siden lukehusene står i åpent landskap. En mellomgrå farge vil være diskret både i et vinterlandskap og på barmark.

Inntak Ellenelva, Tromsø. Foto: Kjetil Greiner Solberg.

Lukehus ved Lossivatn, Narvik. Foto: Kjetil Greiner Solberg.

Driftsfasen

Kontroll med erosjonsutvikling og rensk av inntaket er spesielt viktig i forbindelse med vedlikehold og tilsyn av bekkeinntak. Håndtering av massene som fjernes ved rensk er en utfordring som må løses på en måte som er tilpasset forholdene på stedet. Kan massene plasseres til gunst for hele anlegget? Ved ombygginger eller større vedlikehold, bør det vurderes om det er aktuelt med tiltak for å bedre installasjonens tilstand og/eller funksjon i forhold til landskapet eller andre miljøforhold

Lukehus ved Goigijavrre, Sørfold. Foto: Kjetil Greiner Solberg.

Kontakt

NVE hovedkontor
Middelthunsgt. 29
Postboks 5091
Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 09575

www.nve.no

Sjekkpunkt:

- Opprydding ved installasjonen og i området rundt
- Erosjon og fare for erosjonsutvikling
- Skader på konstruksjonen, ev. lekkasjer
- Behov for opprensning av inntaksrist og inntaksdam
- Sikringstiltak for tredjeperson